

Rapport

Datum: 14 februari 2006
Rapportnummer: 2006/052

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het College van procureurs-generaal op 18 januari 2005 zijn verzoek om schadevergoeding van 18 juni 2004 heeft afgewezen. Deze schade heeft verzoeker geleden als gevolg van een inval op 10/11 juni 2004 door de politie op vordering van een officier van justitie en onder leiding van een rechter-commissaris in een woning die hij had verhuurd aan een verdachte.

Beoordeling

Algemeen

Op 10 juni 2004 zijn ambtenaren van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland op vordering van een officier van justitie en onder leiding van een rechter-commissaris binnentreden in een pand dat verzoeker in eigendom heeft. Deze woning had verzoeker reeds enige jaren verhuurd aan de heer M. De huurder werd verdacht van een of meer strafbare feiten (waaronder overtreding van de Opiumwet) en is aangehouden. Bij het binnentreden is er schade aan de woning en het interieur ontstaan. Volgens verzoeker bedraagt deze schade ongeveer € 5000. Hij heeft het korps bij brief van 18 juni 2004 aansprakelijk gesteld voor deze schade. De politie heeft het verzoek om schadevergoeding doorgeleid aan het College van procureurs-generaal. Op 22 december 2004 heeft het College het verzoek ontvangen waarna het bij brief van 18 januari 2005 het verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen. Verzoeker heeft het College bij brief van 27 januari 2005 laten weten dat hij zich niet kon vinden in het standpunt van het College. In reactie hierop heeft het College in zijn brief van 9 februari 2005 gemotiveerd meegedeeld dat het zijn standpunt handhaafde. Daarop heeft verzoeker zich op 15 februari 2005 tot de Nationale ombudsman gewend.

I. Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het College zijn verzoek om schadevergoeding heeft afgewezen, omdat hij bij het afsluiten van het huurcontract niet zorgvuldig genoeg zou hebben gehandeld. Hij geeft aan dat het best zou kunnen dat hij onder bepaalde omstandigheden nu anders zou handelen bij het afsluiten van een huurcontract, maar dit neemt niet weg dat hij het er niet mee eens is dat zijn wijze van handelen bij het afsluiten van dat contract ertoe moet leiden dat een ander die schade maakt aan zijn woning niet aansprakelijk is voor die schade.

2. De Nationale ombudsman heeft de minister verzocht om zijn standpunt ten aanzien van de klacht kenbaar te maken. Daarbij heeft de Nationale ombudsman de minister gevraagd onder meer in te gaan op het arrest van de Hoge Raad van 17 september 2004 (NJ 2005, 392), waarin het vergoeden van schade toegebracht aan eigendommen van derden centraal staat. De minister heeft op 8 juli 2005 zijn standpunt gegeven. Hij heeft onder

meer het volgende geschreven.

"Zoals u heeft aangegeven, stelt u zich terughoudend op bij klachten over een besluit van een bestuursorgaan tot (gedeeltelijke) afwijzing van een verzoek om schadevergoeding. In zo'n geval is immers de burgerlijke rechter de instantie die bij uitsluiting bevoegd is om bindend te beslissen over de vraag of, op grond van bepalingen van burgerlijk recht, het betrokken bestuursorgaan is gehouden om de gestelde schade te vergoeden. Alleen wanneer in zo'n geval naar uw oordeel de aanspraak van betrokkene op schadevergoeding, gezien de gronden waarop deze aanspraak berust, zo evident juist is dat het betrokken bestuursorgaan niet in redelijkheid tot zijn afwijzende besluit heeft kunnen komen, wordt dat besluit tot weigering van de gevraagde schadevergoeding aangemerkt als een niet-behoorlijke gedraging. In de overige gevallen gaat u ervan uit dat het in beginsel vrijstaat aan het betrokken bestuursorgaan om te betwisten dat het gehouden is tot het vergoeden van de gestelde schade, en om zich in verband daarmee op het standpunt te stellen dat de vraag naar die gehoudenheid - eventueel - moet worden beantwoord door de burgerlijke rechter. In die gevallen zal er voor u geen reden zijn om het besluit tot weigering van de schadevergoeding aan te merken als een niet-behoorlijke gedraging.

Het College is allereerst van oordeel dat in deze zaak geen sprake is van een situatie waarin de aanspraak van betrokkene op schadevergoeding zo evident juist is, dat het College niet in redelijkheid tot de afwijzende beslissingen heeft kunnen komen. Het College wijst daarbij op de beslissingen van 18 januari 2005 en 9 februari 2005, die naar zijn oordeel uitgebreid en deugdelijk zijn gemotiveerd. Voor zover verzoeker zich niet met die beslissingen kan verenigen, staat voor hem de gang naar de burgerlijke rechter open. Reeds op grond van het voorgaande is het College van oordeel dat de klacht ongegrond is. Ik kan mij met dit standpunt verenigen.

Met betrekking tot uw nadere vraagstelling (met betrekking tot het hierna genoemde arrest; N.o.) merkt het College het volgende op. In zijn arrest van 17 september 2004 (...) overweegt de Hoge Raad in rechtsoverweging 3.3 dat de vraag of in een bepaald geval de gevolgen van een overheidshandeling buiten het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico vallen, moet worden beantwoord met inachtneming van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval. De Hoge Raad heeft tevens aangegeven dat schade die bij een huiszoeking in de woning van een ander dan de verdachte wordt toegebracht aan zaken van die ander, niet behoort tot het maatschappelijk risico van die ander, zodat de overheid in beginsel gehouden is die schade op grond van onrechtmatige daad te vergoeden. Indien in beginsel de aansprakelijkheid van de overheid aanwezig is, rijst de vraag of de vergoedingsplicht op de voet van artikel 6:101 Burgerlijk Wetboek moet worden verminderd of geheel moet vervallen.

Het College heeft geoordeeld dat de door verzoeker gestelde schade binnen zijn normale maatschappelijk risico dan wel zijn normale bedrijfsrisico dient te blijven. Voor de feiten en

omstandigheden die aan dat oordeel ten grondslag hebben gelegen verwijst het College korthedshalve naar zijn brieven van 18 januari en 9 februari 2005. Die feiten en omstandigheden leiden er naar het oordeel van het College toe dat er in dit geval geen aansprakelijkheid voor de overheid bestaat. Voor zover al moet worden aangenomen dat er wel aansprakelijkheid zou bestaan, is het College van oordeel dat deze op de voet van artikel 6:101 Burgerlijk Wetboek geheel zou moeten vervallen.

Ook in deze overwegingen van het College kan ik mij vinden."

3. In de brief van 18 januari 2005 waarnaar de minister verwijst, heeft het College het verzoek om schadevergoeding afgewezen. Daartoe heeft het College allereerst overwogen dat het binnentreden in de woning, dat plaatsvond in overeenstemming met de ter zake geldende voorschriften niet onrechtmatig was. Het College schreef vervolgens:

"...Voorts is het volgende van belang. In zijn arrest van 30 maart 2001 (JOL 2001, 214) heeft de Hoge Raad voor schade, veroorzaakt door rechtmatig overheidshandelen, uitdrukkelijk en principieel het beginsel van de 'égalité devant les charges publiques' erkend. Kernoverweging van het arrest is die in rechtsoverweging 3.8, welke luidt: 'Bij de beoordeling (...) dient het volgende te worden vooropgesteld. Een van de verschijningsvormen van het gelijkheidsbeginsel is de regel dat onevenredig nadelige, - dat wil zeggen: buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico vallende, en op een beperkte groep burgers of instelling drukkende - gevolgen van een overheidshandeling of overheidsbesluit niet ten laste van die beperkte groep behoren te komen, maar gelijkelijk over de gemeenschap dienen te worden verdeeld (HR 8 januari 1991, NJ 1992, 638, ABRvS, 6 mei 1997, AB 1997, 229, alsmede artikel 3:4 lid 2 Awb (Algemene wet bestuursrecht; N.o.)). Uit deze regel vloeit voort dat het toebrengen van zodanige onevenredige schade bij een op zichzelf rechtmatige overheidshandeling als de onderhavige huiszoeking jegens de getroffen onrechtmatig is.' Onevenredige schade ten gevolge van rechtmatig overheidshandelen dient volgens het arrest dus steeds te worden vergoed. Van onevenredige schade is volgens het arrest sprake indien het gaat om buiten het normale maatschappelijke risico of het normale bedrijfsrisico vallende, en op een beperkte groep burgers of instellingen drukkende gevolgen.

Ik ben van oordeel dat in het onderhavige geval niet is gebleken van onevenredige schade, aangezien de schade binnen uw maatschappelijke danwel bedrijfsrisico dient te blijven. Daartoe is redengevend dat u bij het aangaan van de huurovereenkomst niet de zorgvuldigheid in acht heeft genomen die van een verhuurder mag worden verwacht. Dit geldt te meer voor niet-professionele verhuurders die slechts een zeer beperkt aantal woningen verhuren. Uit het op ambtsbelofte opgemaakte proces-verbaal van 21 juni 2004 blijkt dat u de identiteit van de huurder nimmer goed heeft gecontroleerd, ook niet ten tijde van het afsluiten van de huurovereenkomst.

U geeft (in het proces-verbaal van verhoor van 21 juni 2004; N.o.) aan dat de man die is afgebeeld op de foto op het rijbewijs van de verdachte H., degene is geweest die het huurcontract heeft getekend en altijd in de woning heeft gewoond. Daarvóór heeft u echter verklaard dat u de woning heeft verhuurd aan M. Op het moment van ondertekening van de huurovereenkomst heeft de heer H. zich derhalve kennelijk van een onjuiste identiteit bediend, terwijl u heeft nagelaten de identiteit van de huurder afdoende te verifiëren. U stelt weliswaar dat u 'waarschijnlijk' wel een identiteitsbewijs van de huurder heeft gezien, maar dit weet u klaarblijkelijk niet zeker en u beschikt in ieder geval niet over een kopie ervan. De omstandigheden dat u nauwelijks contact onderhield met de huurder van het pand en, naar is gebleken, hij niet stond ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie, hij niet rechtmatig in Nederland verbleef en niet beschikte over een bankrekening, sterken mij in het oordeel dat u niet de nodige zorgvuldigheid in acht heeft genomen, waardoor het uiteindelijk in uw risicosfeer ligt dat de doorzoeking in het pand heeft plaatsgevonden, waarbij de door u gestelde schade is ontstaan. Het voorgaande laat uiteraard onverlet dat het u vrijstaat om te trachten de schade op de huurder te verhalen.

Op grond van het voorgaande wijs ik uw verzoek om schadevergoeding af..."

4. Verzoeker heeft destijds op deze afwijzing van het College gereageerd in zijn brief van 27 januari 2005. Verzoeker heeft aangegeven dat hij de zienswijze van het College niet deelt, dat zijn schade zou vallen onder zijn bedrijfsrisico omdat hij onzorgvuldig zou hebben gehandeld bij het aangaan van de huurovereenkomst. Volgens verzoeker heeft huurder M. zich vijf jaar geleden voorgedaan als de heer H. en heeft hij zich geïdentificeerd met een paspoort waarop dezelfde naam stond vermeld. Hij heeft het huurcontract getekend en aangegeven zich te zullen inschrijven en andere verplichtingen te zullen uitvoeren. Verzoeker heeft met hem regelmatig contact gehad over de huur, huuraanpassingen, woningreparaties en dergelijke. Alleen in het laatste jaar is dat contact er niet geweest. Ook heeft verzoeker regelmatig bij de burens navraag gedaan over het doen en laten van de huurder. Zij hebben steeds het beeld bevestigd dat verzoeker van hem had, namelijk dat hij als een nette, rustige man overkwam waar niemand last van had. De huur werd altijd volgens afspraak betaald, de woning werd in goede staat gehouden en niemand ondervond overlast van deze man. Dit was voor verzoeker reden om de controle geleidelijk te verminderen. De huurder maakte gebruik van de nutsvoorzieningen en stond daar ingeschreven onder de naam H. en hij betaalde zijn rekeningen. Al deze feiten waren voor verzoeker geen reden om hem in een kwaad daglicht te bezien. Verzoeker vindt het niet terecht dat hem nu wordt tegengeworpen dat hij niet met zekerheid kan aangeven of de huurder destijds gebruik heeft gemaakt van een vervalst identiteitsbewijs en dat hij niet beschikt over een kopie van dit identiteitsbewijs. Verzoeker blijft erbij dat het College dient over te gaan tot het vergoeden van de bij de inval veroorzaakte schade.

5. Het College heeft in reactie hierop op 9 februari 2005 meegedeeld dat hetgeen verzoeker in zijn brief van 27 januari 2005 heeft geschreven op essentiële punten afwijkt van de verklaringen die hij op 21 juni 2004 tegenover de politie heeft afgelegd. Aan dit op

ambtseed opgemaakte proces-verbaal hecht het College doorslaggevende waarde en hierop heeft het College zich in zijn brief van 18 januari 2005 gebaseerd. Uit deze informatie heeft het College geconcludeerd dat verzoeker heeft verzuimd de nodige zorgvuldigheid in acht te nemen, hetgeen ertoe leidt dat het binnentreden in en het doorzoeken van de woning binnen zijn risicosfeer moet blijven. Het College handhaafde zijn standpunt.

6. Volgens het hierboven genoemde proces-verbaal van verhoor van 21 juni 2004 heeft verzoeker verklaard dat hij de woning had verhuurd aan een man genaamd M. Hij heeft deze man op de foto van een door de politie getoond rijbewijs herkend. Deze man stond volgens het proces-verbaal bekend onder de naam W. De Nationale ombudsman gaat ervan uit dat waarschijnlijk de naam H. is bedoeld, aangezien het College van procureurs-generaal in zijn brief over deze man spreekt als zijnde H. Verzoeker heeft tegenover de politie verklaard dat hij geen kopie heeft van het identiteitsbewijs van de huurder, maar dat hij er waarschijnlijk wel een heeft gezien. Aan het eind van zijn verklaring heeft verzoeker nog opgemerkt dat hij niet meer zeker wist of de naam op het huurcontract dezelfde man was als die is afgebeeld op het rijbewijs.

Tevens heeft verzoeker verklaard dat hij een sterke lucht heeft geroken toen hij die week in de bewuste woning aanwezig was. Deze lucht hing er niet toen hij er een jaar geleden was om de cv-ketel te vervangen.

Ook heeft verzoeker verklaard dat de huurder niet beschikte over een eigen bankrekeningnummer, maar dat deze het geld maandelijks via een bank op verzoekers rekening stortte.

7. Op 19 oktober 2005 heeft verzoeker tegenover de substituut-ombudsman een verklaring afgelegd. Hierin heeft hij onder meer het volgende verklaard. Verzoeker heeft de woning naar aanleiding van een advertentie in een landelijk dagblad verhuurd aan een man die zich voordeed als de heer M. Samen met twee andere mensen is hij de woning komen bezichtigen. M. kwam op verzoeker over als een nette man. Een week later hebben ze een voorlopig huurcontract voor de duur van een jaar afgesloten. Dit contract stond op naam van M. Bij het ondertekenen van het contract heeft verzoeker om een identiteitsbewijs gevraagd en dit heeft hij ook gezien. Het identiteitsbewijs stond op naam van M. Verzoeker heeft hiervan geen kopie gemaakt of gekregen. Wel beschikt verzoeker over een kopie van het rijbewijs van de partner of echtgenote van M. Vlak na het aangaan van de huurovereenkomst heeft verzoeker bij de nutsvoorzieningen gecheckt of M. zich daar had ingeschreven. Het bleek dat M. daar dezelfde naam had gebruikt.

Maandelijks heeft M. de huur overgemaakt op de bankrekening van verzoeker. Hij beschikte niet over een eigen bankrekening, maar stortte dit geld bij een bank op verzoekers rekeningnummer. M. betaalde altijd op tijd. Verzoeker heeft aangegeven dat het feit dat M. geen bankrekening had een feit was waarop hij geen invloed kon uitoefenen.

M. moest zelf weten hoe hij zijn huur overmaakte.

Het voorlopige huurcontract is een jaar later omgezet in een contract voor onbepaalde tijd.

Verzoeker heeft verder verklaard dat hij niet vaak in de woning kwam, de laatste keer was bij het vervangen van de cv-ketel op 21 maart 2003. Pas na de inval op 10/11 juni 2004 is verzoeker weer in de woning geweest. Toen heeft hij een sterke geur geroken, die hij daar nog niet eerder had geroken.

Op 21 juni 2004 heeft de politie hem een verklaring afgenomen en hem daarbij een aantal identiteitsbewijzen laten zien. Verzoeker heeft M. herkend op een foto van een van de identiteitsbewijzen. De naam die bij deze foto stond was een andere dan M., volgens verzoeker was dat de naam H.

Verzoeker heeft verklaard materiële en immateriële schade te hebben geleden door de inval. Hij heeft getracht via de advocaat van M. (die later dus H. bleek te heten) zijn schade vergoed te krijgen, maar dit is niet gelukt. De huurder was verdwenen en de advocaat hield zich alleen met de strafzaak bezig.

Verzoeker heeft ook nog meegedeeld dat hij ten tijde van het aangaan van de huurovereenkomst nog één ander pand verhuurde. De heer M. was de eerste huurder van het onderhavige pand. Inmiddels verhuurt hij een aantal woningen. Met de huurder van de andere woning (en latere bewoners van de overige woningen) heeft verzoeker nooit problemen gehad, zoals in dit geval.

8. De minister van Justitie heeft bij monde van een medewerker van het College op 8 november 2005 telefonisch op de verklaring van verzoeker gereageerd. De minister heeft gewezen op de tegenstrijdigheid in de verklaring die verzoeker tegenover de Nationale ombudsman heeft afgelegd en hetgeen hij in zijn brief van 27 januari 2005 heeft verklaard. In die laatstgenoemde brief heeft verzoeker aangegeven dat de huurder zich heeft voorgedaan als de heer H. en dat hij zich heeft gelegitimeerd met een paspoort met daarop de naam H. Het huurcontract stond ook op deze naam. Tegenover de Nationale ombudsman heeft verzoeker verklaard dat de huurder zich heeft voorgedaan als de heer M. en dat hij zich onder die naam heeft geïdentificeerd en dat hij het huurcontract met die naam heeft getekend.

Hetzelfde geldt voor de namen die verzoeker noemt met betrekking tot het checken of de huurder zich had ingeschreven bij de nutsvoorzieningen. Tegenover de Nationale ombudsman heeft hij het over M. en in zijn eerdere brief spreekt hij over H.

De minister blijft bij zijn eerder ingenomen standpunt dat hij vasthoudt aan hetgeen verzoeker in het op ambtseed opgemaakte proces-verbaal heeft verklaard, namelijk dat hij niet meer zeker wist of de naam op het huurcontract dezelfde man was als die was afgebeeld op het rijbewijs. Het blijft binnen het maatschappelijk risico van verzoeker vallen

dat hij de woning heeft verhuurd aan een persoon die zich bij het aangaan van de huurovereenkomst heeft voorgedaan als zijnde iemand anders.

De minister heeft tot slot nog opgemerkt dat verzoeker met het indienen van een schadeclaim bij de huurder, de goede weg heeft bewandeld. Echter, het feit dat het verzoeker niet is gelukt om zijn schade vergoed te krijgen door de huurder, betekent niet dat de staat dan aansprakelijk moet zijn voor de schade.

II. Beoordeling

9. De minister heeft in zijn reactie op de klacht (allereerst) aangegeven dat hij van oordeel is dat de afwijzende beslissing op het verzoek om schadevergoeding uitgebreid en deugdelijk is gemotiveerd in zowel de brief van het College van 18 januari als die van 9 februari 2005. Indien verzoeker zich hiermee niet kan verenigen staat hem de gang naar de burgerlijke rechter open, aldus de minister.

Het is juist dat verzoeker zich tot de rechter kan wenden indien hij het niet eens is met de beslissing van het College. Echter, verzoeker kan zich ook tot de Nationale ombudsman wenden.

10. Indien een verzoeker zich tot de Nationale ombudsman wendt, stelt deze zich bij de beoordeling van de beslissing tot afwijzing van schadevergoeding terughoudend op en toetst deze aan het redelijkheidsvereiste. De minister heeft hier terecht op gewezen.

11. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Wat betreft de gehoudenheid tot schadevergoeding brengt het redelijkheidsvereiste met zich mee dat de overheidsinstantie mag weigeren om financiële aansprakelijkheid voor ontstane schade te aanvaarden indien zij op goede gronden haar aansprakelijkheid betwist. In dat geval kan de overheidsinstantie het aan de burger overlaten om vragen betreffende de onrechtmatigheid van het handelen of betreffende de overige voorwaarden om de schadeclaim toe te wijzen desgewenst aan het oordeel van de burgerlijke rechter te onderwerpen. Dit is alleen anders wanneer de betwisting door de overheidsinstantie van haar aansprakelijkheid zo evident onjuist is dat de overheidsinstantie in redelijkheid niet tot haar beslissing had kunnen komen. Dan moet de afweging van het belang van de overheidsinstantie bij betwisting van haar gehoudenheid tot schadevergoeding tegenover het belang van de burger bij schadevergoeding worden geacht in strijd met het redelijkheidsvereiste te hebben plaatsgevonden.

12. In zijn arrest van 17 september 2004 (zie Achtergrond, onder 1.) heeft de Hoge Raad meer duidelijkheid geschapen over de aansprakelijkheid voor schade in situaties als deze. De Hoge Raad heeft overwogen dat schade die bij een doorzoeking in de woning van een ander dan de verdachte wordt toegebracht aan zaken van die ander, niet behoort tot het

maatschappelijk risico van die ander. De overheid is dan in beginsel gehouden tot vergoeding van de schade op grond van onrechtmatige daad. Op basis van artikel 6:101 van het Burgerlijk Wetboek (BW) kan de vergoedingsplicht van de overheid worden verminderd of geheel komen te vervallen (zie Achtergrond, onder 2.).

13. Op verzoek van de Nationale ombudsman heeft de minister in zijn reactie tevens dit arrest van de Hoge Raad betrokken. De minister heeft zich op het standpunt gesteld dat er geen aansprakelijkheid voor de overheid bestaat, omdat de schade, gelet op de feiten en omstandigheden van het geval, binnen het normale maatschappelijk of bedrijfsrisico van verzoeker dient te blijven. Voor deze feiten en omstandigheden heeft hij verwezen naar de motivering in de brieven van het College van 18 januari en 9 februari 2005. Voor zover er al zou moeten worden aangenomen dat er wel aansprakelijkheid voor de overheid bestaat, dan zou deze volgens de minister op grond van artikel 6:101 BW geheel moeten komen te vervallen.

14. Het staat vast dat er aanzienlijke schade aan de woning en het interieur is ontstaan. Gelet op de hoofdregel uit het arrest van de Hoge Raad valt deze schade niet binnen het normale maatschappelijk risico van verzoeker en is de overheid in beginsel gehouden deze schade te vergoeden.

De opvatting van de minister dat de schade wel voor risico van verzoeker komt, (omdat hij niet de zorgvuldigheid in acht heeft genomen die van een verhuurder mag worden verwacht), strookt dan ook niet met de hierboven genoemde strekking van het arrest van de Hoge Raad, en is niet juist.

15. Een tweede stap die de Hoge Raad in zijn arrest maakt, is dat de hoogte van de schadevergoeding op grond van artikel 6:101 BW kan worden verminderd en dat soms deze schadevergoedingsplicht zelfs geheel kan komen te vervallen wanneer de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend.

Met het oog op deze overweging heeft de minister in zijn reactie tot slot nog gesteld dat wanneer al aangenomen moet worden dat de overheid aansprakelijk is, de verplichting tot het vergoeden van de schade geheel moet komen te vervallen op basis van artikel 6:101 BW. De Nationale ombudsman neemt aan dat de minister hiertoe heeft gedoeld op het feit dat verzoeker naar zijn mening niet die zorgvuldigheid in acht heeft genomen die bij het aangaan van een huurovereenkomst van een verhuurder mag worden verwacht. Volgens de minister geldt dit te meer voor niet-professionele verhuurders die slechts een zeer beperkt aantal woningen verhuren, hetgeen het geval is bij verzoeker.

16. Verzoeker heeft een kennismakingsgesprek met de huurder gevoerd alvorens over te gaan tot het afsluiten van een huurovereenkomst voor bepaalde tijd (een jaar). Hij heeft hem gevraagd om zijn identiteitsbewijs en dat van diens partner of echtgenote. Tevens

heeft hij kort na het sluiten van de huurovereenkomst navraag gedaan bij de nutsbedrijven om te controleren of de huurder zich daar had aangemeld.

De minister is van oordeel dat verzoeker hiermee niet zorgvuldig genoeg heeft gehandeld.

17. Kennelijk is de minister van oordeel dat verzoeker meer had moeten doen dan hij heeft gedaan. De minister heeft echter geen omstandigheden gesteld die voor verzoeker reden hadden moeten zijn om te twijfelen aan de echtheid van het hem door zijn huurder getoonde identiteitsbewijs. De minister heeft niet gesteld dat enige (rechts)regel meebrengt dat van een (niet-professionele) verhuurder wordt verwacht dat hij een volledig identiteitsonderzoek naar zijn huurder verricht, nog daargelaten of hij daartoe gerechtigd zou zijn. Evenmin heeft de minister aannemelijk gemaakt dat ten tijde van het aangaan van de huurovereenkomst enige (rechts)regel meebracht dat de verhuurder een kopie diende te maken van het identiteitsbewijs van de huurder, nog daargelaten dat de minister niet heeft aangevoerd waarom verzoeker, indien hij dit wel had gedaan, reden had gehad om aan de juistheid van de opgegeven identiteit te twijfelen. Ook heeft de minister niet duidelijk gemaakt waarom het feit dat de huurder niet over een bankrekening beschikte en zijn huur maandelijks betaalde door storting op de bankrekening van verzoeker, voor verzoeker reden had moeten zijn om de huurder te verdenken van het plegen van strafbare feiten. Alles bijeen genomen is de Nationale ombudsman van oordeel dat de minister op basis van deze argumenten niet in redelijkheid heeft kunnen besluiten dat zijn schadevergoedingsplicht geheel moest komen te vervallen. De minister heeft dan ook gehandeld in strijd met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Het vorenstaande geeft de Nationale ombudsman aanleiding de minister de aanbeveling te doen om zijn beslissing op het verzoek om schadevergoeding te (doen) heroverwegen.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het College van procureurs-generaal is gegrond ten aanzien van het afwijzen van het verzoek om schadevergoeding wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

AANBEVELING

De minister wordt in overweging gegeven de beslissing op het verzoek om schadevergoeding te (doen) heroverwegen.

Onderzoek

Op 22 februari 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer V. te A., met een klacht over een gedraging van het College van procureurs-generaal te Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kreeg verzoeker de gelegenheid op de door de minister verstrekte inlichtingen te reageren.

Verzoeker maakte van die gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van de minister van justitie gaf aanleiding het verslag op een enkel punt aan te vullen.

Verzoeker gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 15 februari 2005, met bijlagen, waaronder:

- de brief van verzoeker aan het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland van 18 juni 2004, met het verzoek om schadevergoeding;
- de brief van het College van procureurs-generaal van 18 januari 2005, waarin het de schadevergoeding afwijst;
- de brief van verzoeker aan het College van 27 januari 2005, waarin hij opnieuw verzoekt om schadevergoeding;
- de brief van het College van 9 februari 2005, waarin het zijn standpunt handhaaft.

2 Openingsbrieven van de Nationale ombudsman van 3 juni 2005.

3. Standpunt van de minister van Justitie van 8 juli 2005, met bijlagen, waaronder:

- het proces-verbaal van getuigenverhoor van verzoeker van 21 juni 2004;

- het proces-verbaal van bevindingen van 11 juni 2004;
- het proces-verbaal van doorzoeking van 11 juni 2004;
- het verslag van binnentreden en proces-verbaal van doorzoeking ter inbeslagneming van 14 juni 2004.

4. Verklaring van verzoeker van 19 oktober 2005, waarbij hij de volgende stukken heeft overgelegd:

- een kopie van het rijbewijs van de partner of echtgenote van de huurder;
- een kopie van het voorlopige huurcontract, ondertekend door M.;
- een kopie van het definitieve huurcontract, eveneens ondertekend door M.

5. Telefonische reactie van de minister van Justitie van 8 november 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Arrest van de Hoge Raad van 17 september 2004, NJ 2005, 392, overwegingen 3.2.2 en 3.3

"3.2.2 (...) Het hof heeft zijn oordeel (...) doen steunen op de volgende, samengevat weergegeven, overwegingen.

Schade die tijdens een huiszoeking welke geschiedt overeenkomstig de regels van strafvordering in de woning van een ander dan de verdachte, is aangericht aan zaken van die ander of van een derde, behoort in beginsel niet tot het maatschappelijk risico van die ander of die derde. Niettemin kan andere dan nodeloze schade onder omstandigheden geheel of ten dele tot het maatschappelijk risico van die ander of die derde behoren. Dergelijke schade behoort volledig voor het risico van de derde te blijven, indien hij op enigerlei wijze is betrokken bij het strafbare feit waarop de huiszoeking betrekking heeft, of indien hij weet dan wel behoort te weten of te vermoeden dat zijn woning voor strafbare feiten wordt gebruikt, bijvoorbeeld omdat hij ermee bekend is dat de verdachte zich bezighoudt met strafbare feiten die tot huiszoeking aanleiding kunnen geven en hij de verdachte van zijn woning gebruik laat maken. Voor gedeeltelijke toerekening is aanleiding wanneer de ander of de derde niet geacht kan worden hiermee bekend te zijn, maar wel in zodanige verhouding tot de verdachte staat dat hij zich, wat de huiszoeking betreft, van willekeurige andere derden onderscheidt. Van een dergelijke verhouding is bijvoorbeeld

sprake indien de verdachte op grond van een familierelatie en/of een affectieve relatie bij de ander in huis woont. Dit laatste deed zich volgens het hof in het onderhavige geval voor.

3.3 Bij de beoordeling van de tegen deze overwegingen gerichte klachten moet het volgende worden vooropgesteld. Ook indien een overheidshandeling op zichzelf niet als onrechtmatig kan worden aangemerkt, is de overheid op grond van onrechtmatige daad aansprakelijk voor de onevenredig nadelige gevolgen van zodanige handeling, dat wil zeggen de gevolgen die buiten het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico vallen en die op een beperkte groep burgers of instellingen drukken (vgl. HR 30 maart 2001, nr. COO/083, NJ 2003, 615). De vraag of in een bepaald geval de gevolgen van een overheidshandeling buiten het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico vallen moet worden beantwoord met inachtneming van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval. Van belang kan hierbij onder meer zijn enerzijds de aard van de overheidshandeling en het gewicht van het daarmee gediende belang alsmede in hoeverre die handeling en de gevolgen daarvan voorzienbaar zijn voor de derde die als gevolg daarvan schade lijdt, en anderzijds de aard en de omvang van de toegebrachte schade. Voorzover het gaat om strafvorderlijk optreden waarvan de gevolgen een ander dan de verdachte treffen, kan als uitgangspunt worden gehanteerd dat in het algemeen enig ongemak of gering tijdverlies niet als onevenredig kan worden aangemerkt en dat men dit zal moeten aanvaarden als vallend binnen het normale maatschappelijk risico of het normale bedrijfsrisico, maar dat dit niet zonder meer zal kunnen worden gezegd indien zaken van die ander als gevolg van dit optreden worden beschadigd. Dit een en ander brengt mee dat moet worden aangenomen dat schade die bij een huiszoeking in de woning van een ander dan de verdachte wordt toegebracht aan zaken van die ander, niet behoort tot het maatschappelijk risico van die ander, zodat de overheid in beginsel gehouden is die schade op grond van onrechtmatige daad te vergoeden.

Bij bevestigende beantwoording van de vraag of de overheid op deze grond in beginsel aansprakelijk is, kan vervolgens de vraag rijzen of de op de overheid rustende vergoedingsplicht op de voet van art. 6:101 BW moet worden verminderd of geheel moet vervallen, omdat de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend. Bij de beoordeling van de vraag of de verplichting tot schadevergoeding, zo de overheid daartoe in beginsel is gehouden, moet worden verminderd of geheel kan vervallen, is dan, naast de toepassing van art. 6:101 BW, geen plaats voor en ook geen behoefte aan een afzonderlijke toetsing aan de hand van de vraag of bepaalde omstandigheden al dan niet tot het maatschappelijke risico van de benadeelde behoren: deze omstandigheden behoren immers al verdisconteerd te zijn in het oordeel dat de overheid in beginsel aansprakelijk is. Overige omstandigheden waarvan kan worden gezegd dat zij voor risico van de benadeelde komen, kunnen in het kader van art. 6:101 BW worden meegewogen bij de vaststelling van hetgeen de billijkheid als bedoeld in de slotzinsnede van het eerste lid van deze bepaling eist. Toepassing van deze bepaling

brengt voor zover hier van belang derhalve mee, enerzijds, dat zich gevallen kunnen voordoen waarin het gaat om schadelijke gevolgen van een overheidshandeling, die in beginsel niet tot het normale risico van de burger behoren, maar deze toch de geleden schade niet of niet geheel kan verhalen. Anderzijds kan het oordeel dat geen aanspraak bestaat op schadevergoeding gegrond worden op het geheel vervallen van de verplichting, zoals voorzien in art. 6:101 BW; hetzelfde kan zich voordoen ingeval het gaat om schadelijke gevolgen van een gedraging die niet als onrechtmatig kan worden aangemerkt omdat die gevolgen wèl tot het normale maatschappelijke risico van de burger behoren."

2. Burgerlijk Wetboek

Artikel 6: 106, eerste lid

"1. Wanneer de schade mede een gevolg is van een omstandigheid die aan de benadeelde kan worden toegerekend, wordt de vergoedingsplicht verminderd door de schade over de benadeelde en de vergoedingsplichtige te verdelen in evenredigheid met de mate waarin de aan ieder toe te rekenen omstandigheden tot de schade hebben bijgedragen, met dien verstande dat een andere verdeling plaatsvindt of de vergoedingsplicht geheel vervalt of in stand blijft, indien de billijkheid dit wegens de uiteenlopende ernst van de gemaakte fouten of andere omstandigheden van het geval eist."